

Sprakservice24

Rätten till att utveckla sitt modersmål

Läroplan
Styrdokument
Forskning

Styrdokument som behandlar modersmålsundervisningen

- * **Skollagen**
 - * **Förskolan kap. 8**
 - * **Grundskolan kap. 10**
- * **Barnkonventionen blir lag den 1 januari 2020**
 - * **Artikeln 30**
 - * ”Ett barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.”

Läroplanen för förskolan 2018

Barn med annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Läroplan för grundskolan

* **Språklagen**

Grundskolan och grundsärskolan

- * Modersmål är ett ämne med egen kursplan
- * När har eleven rätt till modersmålsundervisningen?
 - En eller båda vårdnadshavarna har annat språk än svenska som modersmål
- * Språket utgör elevens dagliga umgängesspråk i hemmet
- * Eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Förmågor

- * Formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- * Använda sitt modersmål som ett medel för sin språkutveckling och sitt lärande,
- * Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- * Urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer,
- * Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften,
- * Reflektera över traditioner, kulturella företeelser och samhällsfrågor i områden där modersmålet talas utifrån jämförelser med svenska förhållanden

Språklärarens uppgift

Vad säger forskningen?

Förskolan - Väcka lusten till
skriftspråket

Upp till årskurs 2 - Knäcka koden

Årskurs 3-4 - Möte med längre texter

Mellan och högstadiet - Lära sig olika
fackspråk (genrer)

”Critical literacy”

Ur boken ”Att bygga broar” enl. Monica Axelsson förskare

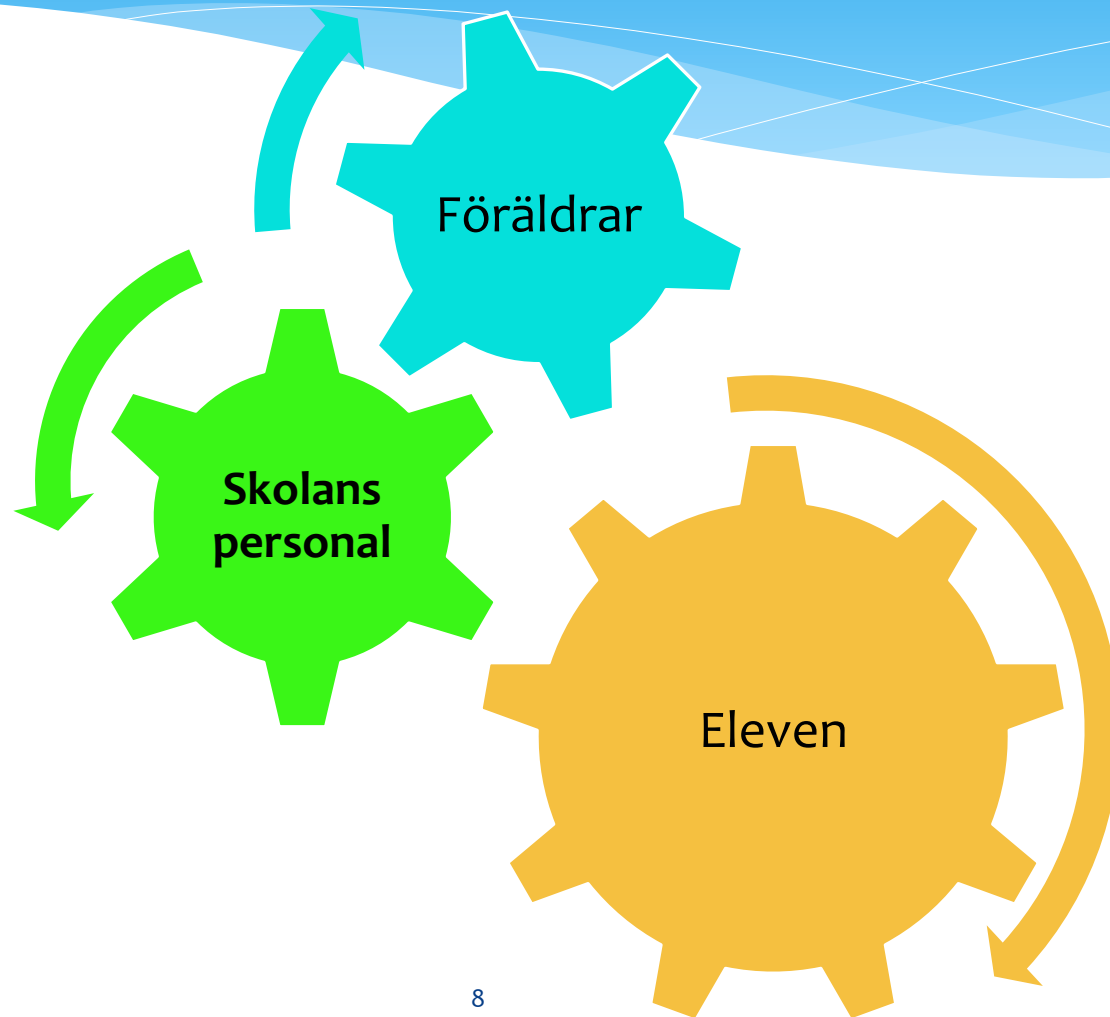
Att knäcka koden

- * Den lilla koden- Koppling mellan Ljud och Bokstav
- * Den stora koden - Hur texter och skrift används i olika sammanhang
- * Skolans uppgift är att stötta eleven att förstå de stora koden
- * Skapa texter - skriftspråkliga, visuella och talande texter
- * Använda dem i olika sammanhang, aktiv deltagare
Att analysera texter kritiskt ”critical literacy” - texten är aldrig neutral

Basgenrer och deras syfte

Genre	Syfte	Exempel
Återgivande	Att kronologiskt återge en följd av händelser.	Dagbok, brev
Berättande	Att roa och informera om kulturella värden.	Sagor
Instruerande	Att tala om för någon vad eller hur man gör.	Matrecept
Beskrivande	Att beskriva platser, ting, individer, relationer, information om värden Strukturer (Sälar är däggdjur).	Läroböcker
Förklarande	Att förklara hur och varför processer i världen uppstår.	Historietext
Argumenterande	Att presentera argument för en fråga i avsikt att övertyga åhöraren. I diskussionen presenteras fler än en ståndpunkt.	Insändare, Debatt Reklam

Modersmåslärares roll

Syftet med ämnet Modersmål

Utvecklar till
flerspråkiga
individer

Tilltro till sin
språkförmåga

Utvecklar
identitet

Utvecklar
självkänsla

Kursplan i ämnet modersmål 1

- * Undervisningen i ämnet modersmål ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om sitt modersmål.
- * Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt
- * tal- och
- * skriftspråk
- * tilltro till sin språkförmåga
- * och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Undervisningen ska bidra till att eleverna erövrar kunskaper om modersmålets uppbyggnad och blir medvetna om modersmålets betydelse för det egna lärandet i olika skolämnen.

Kursplan modersmål 2

- * Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva på modersmålet. I undervisningen ska eleverna möta och få kunskaper om skönlitteratur, annat estetiskt berättande och olika former av sakprosa på modersmålet.
- * Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt språk, sin identitet och förståelse för omvärlden.
- * Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man *formulerar egna åsikter* och tankar i olika slags texter.
- *

Kursplan modersmål 3

- * Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin kulturella identitet och bli flerspråkiga.
- * Genom undervisningen ska eleverna därför ges möjligheter att utveckla sina kunskaper om kulturer och samhällen där modersmålet talas.
- * Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar ett jämförande förhållningssätt till kulturer och språk.

Värdeord i Kursplanen

- * Värde ord i kursplanen
- * Undervisningen ska bidra till
- * Stimulera....
- * Utveckla.....
- * Tilltro till sin egen förmåga.....
- * Ges möjlighet att utveckla att utveckla sitt språk, identitet.....
- * Utveckla jämförande förhållningssätt

Cummins modell över språkbehärskning

Låg kognitiv nivå

A

Vardagsspråk

B

Mekaniska
uppgifter, fylla i,
skriva av

Situationsbunden

C

Argumentations-
övningar

D

Uppsatsskrivande

Hög kognitiv nivå
Situationsoberoende

Inlärningsstilar

(enligt den amerikanska psykologen Howard)

- * **Visuella**
- * **Auditiva**
- * **Taktila**
- * **Kinestetiska**
- * **Anpassa
lärandesituationen till
de olika lärstilar**

Struktur en
lektion-
finplanering

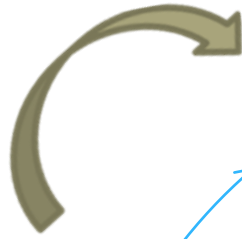
Inledning

Sammanfattning
inför nästa lektion

Presentation

Utvärdering

Bearbetning
Praktisk del

Systematisk kvalitetsarbete

- Resultat och måluppfyllelse
- Utvärdering

Analysera

- Bedöma utvecklingsbehov
- Dokumentation
- Vad som hade hänt?

Följa upp

- Dagliga rutiner för lärande och omsorg

Genomföra

- Tydliga och lämpliga mål
- Hur uppnår vi målen?

Planera

